

« ____ » грудня 2023 року

ОБҐРУНТУВАННЯ

схвалення проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта - постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення добročесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

02 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках» від 10 червня 2023 року № 3141-ІХ (далі – Закон), яким транспоновано в українське законодавство положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо добročесності та прозорості оптового енергетичного ринку.

Відповідно до пункту 9¹ частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП), пункту 10¹ частини третьої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» та пункту 21¹ частини третьої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), зокрема належить визначення вимог щодо забезпечення добročесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів.

Положеннями частини четвертої статті 11¹ Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини четвертої статті 57¹ Закону України «Про ринок природного газу» передбачено визначення НКРЕКП вимог до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації. Крім цього положеннями пункту 15² частини першої статті 17 Закону про НКРЕКП, частини четвертої статті 11² Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини четвертої статті 57² Закону України «Про ринок природного газу» передбачено затвердження НКРЕКП невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

Згідно з пунктом 3 частини другої розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону НКРЕКП зобов'язана протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Таким чином, на виконання вимог законодавства Департаментом ліцензійного контролю з урахуванням нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів підготовлено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення добročесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

Зазначеним проєктом постанови виз

УВ
НКРЕКП
№2126-14.2./23 від 29.11.2023
КЕП: Зеленюк Я. М.
3FAA9288358EC00304000000E5901E00C621B600

перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;

вимоги до осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами;

вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;

сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;

положення щодо співпраці НКРЕКП з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства.

З огляду на зазначене, пропонуємо схвалити та оприлюднити на офіційному вебсайті НКРЕКП з метою одержання зауважень і пропозицій проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про затвердження Вимог щодо забезпечення добросовісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку

Відповідно до частини другої статті 1 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, законів України «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення добросовісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються.

2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».

3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

№ _____

Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку

1. Загальні положення

1.1. Ці Вимоги розроблено з метою сприяння відкритості оптових енергетичних ринків, розвитку добросовісної конкуренції на них.

Ці Вимоги поширюються на учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.

1.2. Ці Вимоги визначають:

1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;

3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;

4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;

5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;

6) принципи співпраці Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).

1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях:

алгоритмічна торгівля – це торгівля з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп'ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій);

книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;

торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку;

торговельний план – це план учасника оптового енергетичного ринку, який включає систематичний метод оцінки попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти, визначення рівня ризику, який існує або може існувати та/або

формулювання короткострокових/довгострокових інвестиційних цілей, які можуть впливати на щоденну торгівельну діяльність цього учасника оптового енергетичного ринку.

Інші терміни вживаються в цих Вимогах у значеннях, наведених у законах України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії» та інших нормативно-правових актах.

2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку

2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки:

1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку;

2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні;

3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою;

4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.

2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів.

Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.

2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.

2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку..

2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:

1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;

2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту.

3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;

4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);

5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);

6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – угоди або заявки на купівлю-продаж, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни;

7) роздування (painting the tape) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серій пропозицій (заявок), які демонструються

публічно з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів;

8) створення імпульсу (*momentum ignition*) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), які можуть започаткувати або посилити тенденцію з метою підштовхнути інших учасників ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості закрити або відкрити позицію за вигідною ціною;

9) наповнення котируваннями (*quote stuffing*) – подання великої кількості заявок на купівлю-продаж та/або скасування та/або оновлення заявок на купівлю-продаж з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскуванню власної стратегії;

10) просування пропозиції (*advancing the bid*) – подання заявок на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни;

11) задимлення (*smoking*) – подання заявок на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»;

12) помилкові заявки (*erroneous orders*) – ненавмисне подання заявок або виконання пропозицій (заявок), які надають ринку оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни оптового енергетичного продукту;

13) розміщення заявок без наміру їх виконанні (*placing orders with no intention of executing them*) – подання заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;

14) позначення референтного часу (*marking the reference period*) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні;

15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (*distort costs associated with a commodity contract*) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як

зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;

16) зловживаюче витіснення (*abusive squeeze*) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання;

17) міжринкове маніпулювання (*cross-market-manipulation*) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов'язаного) продукту;

18) маніпулювання між торговельними майданчиками (*cross-venue manipulation*) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншій особі, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір;

19) накопичення спроможності (*transmission capacity hoarding*) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускнуої спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.

2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема:

1) розкритикувати та продати (*trash and cash*) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;

2) накачати і скинути (*pump and dump*) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий

енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни на нього;

3) відкриття позиції щодо оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;

4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;

5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними;

6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації, з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.

2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема:

1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту;

2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого

враження будь-якими засобами про постачання, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.

2.8. Різні практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, можуть підпадати під один або декілька типів маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

3. Порухення обмеження щодо поведження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку

3.1. Порухення обмеження поведження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах:

1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації.

З метою дотримання обмеження поведження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації.

Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;

2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом).

Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11¹ Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57¹ Закону України «Про ринок природного газу»;

3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації.

Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією.

Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поведження з інсайдерською інформацією:

достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання;

не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.

3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на:

1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку;

2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку;

3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків;

4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій;

5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською;

6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.

3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до:

1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації;

2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків:

правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття:

щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуєчому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи;

правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи.

У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одинацях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу;

3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.

4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку

4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).

До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.

4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку.

Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.

4.3. Вимоги до оприлюднення інсайдерської інформації поширюються на усі оптові енергетичні продукти.

4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення.

При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями:

така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів;

така інформація не була оприлюднена раніше;

така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів;

така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.

4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.

4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.

4.7. Зміст оприлюдненої інсайдерської інформації не повинен містити будь-яку форму реклами, заяв керівників учасника оптового енергетичного ринку, що розкриває таку інформацію, учасників оптового енергетичного ринку або будь-яку іншу нерелевантну інформацію.

Під іншою нерелевантною інформацією розуміють будь-які дані, які не стосуються змісту оприлюдненої інсайдерської інформації.

4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:

1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»;

2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);

3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);

4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);

5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);

б) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).

4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є:

1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 57¹ Закону України «Про ринок природного газу»;

2) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для видобутку/виробництва природного газу, включно з інформацією щодо планової та позапланової (незапланованої) недоступності таких установок (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);

3) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для зберігання природного газу та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);

4) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для споживання природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);

5) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для транспортування природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);

б) інформація щодо потужності та використання установок (LNG), включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);

7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо)

4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.

4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави .

4.12. Учасники оптового енергетичного ринку не несуть відповідальності за тимчасові технічні проблеми платформи.

4.13. У разі виникнення тимчасових технічних проблем, учасник оптового енергетичного ринку здійснює оприлюднення інсайдерської інформації з урахуванням вимог порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, затвердженого НКРЕКП.

4.14. Не оприлюднення інсайдерської інформації через тимчасові технічні проблеми, не звільняють учасника оптового енергетичного ринку від зобов'язань дотримуватися обмежень щодо поведінки з інсайдерською інформацією.

4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови:

- 1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку;
- 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена;
- 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку.

У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.

4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.

4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.

5. Вимоги до осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами

5.1. Особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме:

1) створити систему спостереження за ринковою поведінкою та господарсько-торгівельною діяльністю учасників оптового енергетичного ринку щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів пропорційно до масштабу, розміру та характеру їх господарської діяльності в межах оптового енергетичного ринку;

2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку;

3) використовувати програмне забезпечення та здійснювати заходи, які допомагають виявляти ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;

4) впровадити, підтримувати та регулярно оцінювати механізми та процедури, які забезпечують відповідний рівень аналізу в процесі здійснення спостереження, виявлення та ідентифікації операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;

5) гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур;

6) організувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації заявок та/або операцій, які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;

7) забезпечити протягом п'яти років збереження інформації, щодо проведеного аналізу, в тому числі в частині заявок (пропозицій), операцій, які вказують на виявлені ознаки зловживання;

8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності.

5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна:

1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку;

2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення потенційних зловживань на оптовому енергетичному ринку.

Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.

5.3. Особливості виконання особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, функцій спостереження за роботою ринку вимагають визначення незалежного структурного підрозділу, призначеного для виконання функції спостереження.

Таким структурним підрозділом вважається самостійний структурний підрозділ зі спостереження, який є незалежним від інших структурних підрозділів особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, та має достатні людські ресурси, які володіють професійними знаннями для здійснення відповідного аналізу.

Незалежно від організаційно-управлінської моделі, створеної особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження має постійно комунікувати з іншими структурними підрозділами, з метою отримання санкціонованого доступу до інформації, необхідної для виконання ним завдань щодо спостереження за оптовим енергетичним ринком.

З метою збереження цілісності інформації зібраної структурним підрозділом, відповідальним за спостереження за роботою ринку, доступ до такої інформації має бути обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні.

5.4. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, на вимогу НКРЕКП повинні надавати інформацію, що підтверджує

відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його господарської діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах.

5.5. Організаційно-управлінська структура осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинна бути забезпечена належними людськими ресурсами та мати відповідні процедури, які захищають незалежність і об'єктивність структурного підрозділу, який відповідає за виконання функції спостереження.

Особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, мають враховувати та підтримувати ефективні заходи, спрямовані на виявлення, управління та розкриття існуючих конфліктів інтересів, а саме:

затвердити перелік існуючих і потенційних конфліктів інтересів із зазначенням їх опису, ідентифікації, запобігання, управління та розкриття;

здійснити розподіл обов'язків і функцій зі звітування, щодо потенційних конфліктів інтересів;

здійснювати заходи щодо запобігання або контролю обміну інформацією.

В рамках управління конфліктами інтересів відповідальні працівники осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані повідомити про потенційні конфлікти інтересів, які можуть виникнути з учасниками оптового енергетичного ринку (пакет акцій або близькі сімейні стосунки).

5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.

5.7. Особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі.

Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення, повідомити НКРЕКП про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування).

5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути

отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.

5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення.

Особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.

6. Сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку.

6.1. Особи, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, під час виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку, зокрема повинні враховувати перелік індикаторів (сигналів), визначених пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання.

6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та будуть братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.

6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:

1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів;

2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів;

3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів;

4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткий період позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових

енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів;

5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку;

6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку;

7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни;

8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку в подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаній з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом;

9) розміщені заявки (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам, щоб ідентифікувати справжні заявки в системі торгів, в тому числі через введення заявок, які призводять до перевантаження або дестабілізації подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом введення заявок для запуску або погіршення певної тенденції.

6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою:

1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами;

2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).

6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією:

1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли:

заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії;

перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;

2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли:

заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії;

перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;

3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:

пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами;

скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту;

змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;

4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;

5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути

індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:

повторно (систематично) порушує зобов'язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник чи суб'єкт господарювання;

здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11¹ Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57¹ Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).

7. Співпраця з Радою регуляторних органів

7.1. НКРЕКП співпрацює з Радою регуляторних органів з метою виконання функцій та завдань, визначених законодавством Енергетичного Співтовариства щодо доброчесності та прозорості оптових енергетичних ринків.

7.2. НКРЕКП повідомляє Раду регуляторних органів про початок розслідування відповідно до Порядку розслідування.

7.3. У разі появи обґрунтованих підстав вважати, що у Договірних Сторонах Енергетичного Співтовариства були здійснені операції з порушенням встановлених обмежень щодо поведінки з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання, НКРЕКП повідомляє про це Раду регуляторних органів та Секретаріат Енергетичного Співтовариства згідно з формою, що є додатком 4 до Порядку розслідування. Вимоги щодо забезпечення конфіденційності використання такої інформації визначаються угодою про нерозголошення, дія якої поширюється на учасників (підписантів) цієї угоди.

7.4. У випадку отримання запиту на інформацію стосовно можливого зловживання на оптовому енергетичному ринку від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 25 жовтня 2011 року № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (далі – Регламент № 1227), у тому числі від слідчої групи, створеної відповідно до Процедурного акту № 01/2020 Ради регуляторних органів, НКРЕКП протягом 14 днів надсилає запитувану інформацію або відмовляє у наданні інформації.

НКРЕКП може відмовити у наданні інформації, зокрема у таких випадках:

надання запитуваної інформації може негативно вплинути на суверенітет або безпеку України;

розслідування/провадження вже розпочато щодо тих самих дій та щодо тих самих осіб;

вже було прийнято рішення щодо самих осіб за ті ж самі дії.

7.5. У разі отримання від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту № 1227 повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку із запитом на проведення розслідування, НКРЕКП опрацьовує його відповідно до Порядку розслідування та за результатами такого опрацювання протягом 14 днів надсилає відповідь із результатом такого опрацювання.

7.6. Повідомлення НКРЕКП до Ради регуляторних органів, передбачені пунктами 7.2 – 7.5 цієї глави, надсилаються електронною поштою до структурного підрозділу при Секретаріаті Енергетичного Співтовариства.

Директор Департаменту
ліцензійного контролю

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

Повідомлення про звільнення від опублікування інсайдерської інформації*

А. Загальна інформація

№ з/п	Назва	Інформація, яку необхідно надати
1	Найменування та адреса учасника оптового енергетичного ринку	
2	Представник учасника оптового енергетичного ринку, що надає це повідомлення (ПІБ, телефон та електронна пошта)	
3	Тип учасника ринку (виробник електроенергії або природного газу, оператор системи передачі або оператор газотранспортної системи, інший учасник ринку)	
4	Дата подання повідомлення	
5	Інша інформація (за необхідності)	

В. Інформація про відповідну інсайдерську інформацію

№ з/п	Назва	Інформація, яку необхідно надати
1	Найменування установки	
2	Встановлена потужність установки	
3	Недоступна потужність	
4	Дати, включаючи години недоступності (від-до)	
5	Інші деталі	

С. Зазначення відповідної інформації

Зазначаються деталі угоди, укладеної для покриття фізичних втрат, спричинених внаслідок збоїв у системах/одинацях виробництва електричної енергії або системах/установках видобутку (виробництва) природного газу. Деталі повинні включати, принаймні: контрактну потужність, ціну за одиницю, що торгується, тривалість угоди (дата / години постачання), контрагентів, дату та час укладення угоди.

**НКРЕКП може вимагати додаткову інформацію.*

Повідомлення про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації*

А. Загальна інформація

№ з/п	Назва	Інформація, яку необхідно надати
1	Найменування та адреса учасника оптового енергетичного ринку	
2	Представник учасника оптового енергетичного ринку, що надає це повідомлення (ПІБ, телефон та електронна пошта)	
3	Тип учасника ринку (виробник електроенергії або природного газу, оператор системи передачі або оператор газотранспортної системи, інший учасник ринку)	
4	Дата подання повідомлення	
5	Інша інформація (за необхідності)	

В. Інформація про відповідну інсайдерську інформації

№ з/п	Назва	Інформація, яку необхідно надати
1	Найменування установки	
2	Встановлена потужність установки	
3	Недоступна потужність	
4	Дати, включаючи години недоступності (від-до)	
5	Очікуваний час оприлюднення	
6	Адреса/посилання, де буде оприлюднено інформацію	
7	Інші деталі	

С. Обґрунтування відтермінування

**НКРЕКП може вимагати додаткову інформацію.*